

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET AL MEDI AMBIENT (ANIMALS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 31 de maig de 2023, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Al barri del Poblenou hi havia una plaga d'arnes que impedia al veïnat obrir les finestres. Per aquest motiu, s'havia dirigit a l'Ajuntament per demanar una intervenció, i li van respondre que no era efectiu i que, per evitar les molèsties, fessin barrera física per evitar que entressin als habitatges.
- S'havia tornat a dirigir al consistori per mostrar la seva disconformitat amb la resposta, i li havien respost que es reiteraven en la seva resposta alhora que l'advertien que, si tornava a insistir, anul·larien la seva petició.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'**Àrea d'Ecologia Urbana i a la Direcció d'Atenció Ciutadana** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 6 de juny de 2023, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

Els dies 14 de setembre i 21 de setembre de 2023, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. Els escrits exposen les actuacions dutes a terme i les previstes per l'Ajuntament en relació amb l'afectació que provoquen les arnes.

CONSIDERACIONS

1. Els riscos de les arnes per a la salut de les persones

Segons el personal expert consultat, les arnes no tenen una afectació per a la salut de les persones, tot i que poden ser molestes. Així mateix, el Departament d'Acció Climàtica de la Generalitat, a través del seu Departament de Salut Vegetal, manté que no es tracta d'una plaga de quarantena. És a dir, no es consideren organismes nocius que produeixin danys a les persones i, per tant, no són declarats en quarantena a fi d'aplicar mesures que n'evitin la propagació. En aquest sentit, cal assenyalar que les arnes, ara per ara, no tenen competidors ni depredadors naturals que provoquin la reducció de l'espècie.

Tot i això, el consistori anuncia que, de cara a la pròxima eclosió dels exemplars adults prevista a la primavera del 2024, s'estudiarà la implantació de mesures de control biològic que no siguin perjudicials per a la salut humana a les zones identificades. Concretament, s'està estudiant alliberar fauna auxiliar que parasita els ous d'aquest insecte, com el *Trichogramma cacoeciae*, o bé que els depreda, com un àcar del gènere *Allothrombium*. Precisament, l'Ajuntament està buscant empreses que produeixin i comercialitzin aquestes espècies.

Per tal d'identificar les zones més afectades, és important disposar d'informació sobre la dispersió de l'insecte. Per això és important la col·laboració ciutadana per comunicar la presència d'arnes. Durant els anys 2022 i 2023 s'ha recollit dades sobre la presència de l'insecte a la ciutat, i s'han localitzat les zones i els carrers més afectats.

Cal afegir que el protocol d'actuació de Parcs i Jardins segueix estrictament les directrius del Reial decret 1311/2012, de 14 de setembre, pel qual s'estableix el marc d'actuació per aconseguir un ús sostenible dels productes fitosanitaris. Aquest reial decret insta a reduir l'ús de tractaments fitosanitaris en favor del control integral de plagues, i prioritza tractaments de menys a més impacte en el medi ambient, amb la màxima de preservar la salut de les persones. És per aquest motiu que els tractaments químics només es fan servir en casos molt justificats, quan els insectes poden afectar la seguretat i la salut de les persones. Aquest seria el cas de la processonària del pi o del morrut de les palmeres, però no el de les arnes.

Ara bé, no podem obviar les molèsties que provoca aquest insecte quan entra als habitatges. En aquest sentit, la Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de salut pública, recorda

a l'Administració l'obligació de tractar les plagues invasores per tal de garantir la tranquil·litat a la ciutadania ja que, en última instància, és obligació d'aquesta garantir i vetllar pel desenvolupament correcte de la vida íntima i personal (articles 6.3.i i 52.g).

2. Sobre l'atenció i comunicació a la persona interessada

L'Ajuntament va rebre 21 queixes entre l'1 de maig i el 31 d'agost de 2023 relacionades amb plagues o malures al barri del Poblenou. Tot i això, no poden assegurar que totes facin referència a la mateixa problemàtica que denuncia el ciutadà.

El 30 de maig de 2023, l'interessat va registrar al sistema de queixes i reclamacions de l'Ajuntament (IRIS) la petició que es fumigués el seu carrer perquè hi havia molts insectes del tipus arna als arbres, que després li entraven a casa i al balcó.

Consta que, des d'Ecologia Urbana, se li va donar resposta el mateix dia, i se l'informava que es tractava d'un insecte que no afectava la salut de les persones. Afegien que entenien que la seva presència podia ser molesta, però que els productes que estaven autoritzats per a aquest espai no eren prou eficaços per tractar aquest insecte, i recomanaven utilitzar barreres físiques.

El mateix dia, el ciutadà va reclamar la petició per desacord amb la resposta, i des d'Ecologia Urbana es van reiterar en la seva resposta, assenyalant que la legislació era molt restrictiva amb l'ús de productes fitosanitaris en l'àmbit urbà, i que els productes que estaven autoritzats per a aquell espai no eren prou eficaços per tractar aquell insecte.

El 31 de maig, el ciutadà va tornar a reclamar la mateixa petició per desacord amb la resposta. En aquest moment li van respondre el següent: "Ens reiterem en la nostra resposta i li advertim que, si torna a insistir, anul·larem la seva petició."

En relació amb aquesta resposta, cal fer esment que l'Àrea d'Ecologia Urbana va aplicar la regulació establerta del sistema de queixes i reclamacions de l'Ajuntament (IRIS), que implementa aquest procediment per evitar que s'estableixin diàlegs particulars amb la ciutadania quan després d'una primera resposta, la persona interessada expressa la seva disconformitat amb la resposta municipal però no aporta cap més dada referent a l'assumpte reclamat. En aquests casos, es respon una segona vegada reiterant la posició de l'Ajuntament i s'informa que no hi haurà noves respostes en referència al mateix cas.

Està clar que la resposta efectuada no compleix els criteris de qualitat i, per tant, caldrà que l'òrgan municipal responsable de l'IRIS, la Direcció d'Atenció Ciutadana, comuniqui a la dependència municipal que va respondre que cal millorar aquest tipus de resposta.

No podem deixar de banda el dret de la ciutadania a ser tractada amb respecte i deferència per les autoritats i empleats públics, com disposa la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (article 13.e).

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Àrea d'Ecologia Urbana i de la Direcció d'Atenció Ciutadana té un marge de millora en el tractament de la incidència comunicada per la persona interessada.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Àrea d'Ecologia Urbana** que continuï la recerca per tal d'introduir depredadors naturals de les arnes, a fi de controlar-ne la població de cara a la propera eclosió.
- **Recomanar a la Direcció d'Atenció Ciutadana** que vetlli perquè les respostes a les incidències comunicades per la ciutadania compleixin els estàndards de qualitat necessaris.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.